

HEEG, DE ROOMS KATHOLIEKE KERK

De oudste vermelding van het dorp dat later de naam Heeg kreeg dateert uit 1132: Hagekerken waar de abt van het Odulphusklooster te Staveren in dat jaar een priester aanstelde. Er zal toen dus een vermoedelijk tufstenen kerkje hebben gestaan. Verdere lotgevallen van dit kerkje en zijn mogelijke opvolgers zijn niet bekend, wel is de naam bewaard gebleven van de pastoor die in 1526 benoemd werd: Tyoaerd Harinxma. De kerk die in 1580 overgenomen werd door de Hervormden, is in 1745 afgebroken en vervangen door de huidige Hervormde kerk. De laatste pastoor bleef trouw aan de Roomse leer en met hem ene vrij groot aantal parochianen. In 1599 kreeg deze pastoor zelfs een officiële pensioen van 19 goudguldens en 14 stuivers, toegekend door Gedeputeerde staten. Na 1580 werden de diensten in verschillende schuilkerkjes gehouden, vaak wordt hierbij het dorp Woudsend genoemd. In 1747 krijgt de statie Heeg een eigen pastoor, als kerkje fungeert dan een koestal, waarvan de verbouwing tot primitief ingericht godshuis mogelijk wordt gemaakt door de protestantse adellijke familie Van Harinxma thoe Heeg. In 1825 kan door een schenking van een parochiaan de inrichting uitgebreid worden. Na het herstel van de kerkelijke hiërarchie in 1853 krijgt de missiestatie weer de officiële status van parochie. Het dorp breidt zich uit en er is een grotere kerk nodig. Nadat in 1861 al de huidige pastorie is gebouwd duurt het nog tot 1874 voor de grond rondom het stalkerkje in eigendom kan worden verkregen.

Enkele pogingen om elders in het dorp bouwgrond te krijgen waren mislukt. Zoals het na 1853 in heel Nederland gewoonte werd, is ook hier onmiddellijk gedacht aan een neogotische kerk.

De beide toonaangevende architecten, Cuijpers en Tepe, kregen beide het verzoek een ontwerp te maken. Tepe diende alleen een schets in van het exterieur, Cuijpers kwam met een volledig ontwerp. Bouwpastoor Lunter had zijn eigen ideeën en hij maakte van het werk van beide architecten met eigen toevoegingen het definitieve ontwerp.

De kerk, met als schutspatroun Sint Jozef, is op 22 november 1876 in gebruik genomen.

Merkwaardigerwijze is de kerk ingewijd door pastoor Lunter zelf die daartoe door de bisschop gemachtigd was. Tot de consecratie door de bisschop zelf, een kerkelijk voorschrift, is het echter nooit gekomen.

In 1915 was een grote restauratie nodig. Tussen 1939 en 1941 zijn de muren hersteld, de ramen opnieuw in lood gezet, de beschilderingen vernieuwd, altaren en beelden gepolychromeerd en dak en goten hersteld. Nieuwe verwarming is in 1963 aangelegd, nieuwe vloeren in 1974. De plannen om de zij-altaren te verwijderen zijn niet uitgevoerd, wel is de in onbruik geraakte communiebank verplaatst naar de wand van de noorderzijbeuk.

Sinds 1971 heeft de parochie geen eigen priester meer, de wekelijkse dienst wordt verzorgd door de pastoor van Blauwhuis.

Exterieur.

Dit is geheel naar de geest van Tepe uitgevoerd in donkere baksteen, zonder toevoeging van Siermetselwerk. De toren heeft drie geledingen waarop een spits. De ingang is aan de westzijde, aan weerszijden van de deur een eenvoudig zuiltje in lichte kleur. Hierboven een spitsboog. In de tweede geleding vier nisjes waarboven een roosvenster, in de derde geleding opvallend hoge galmgaten. Aan de Noordelijke zijkant is de kleine doopkapel uitgebouwd. In de wand van het zuidertransept zijn twee smalle ramen boven elkaar aangebracht. De kerk is vier traveeën diep, het koor heeft een driezijdige afsluiting.

Interieur

Dit is opvallend licht en kleurig. De meloengewelven zijn omlijst met veelkleurige ranken: groen, rood, terracotta, oker. De ribben rusten op kleine consoles. De muren zijn eveneens beschilderd, bruine lisenen en tegelvormen, witte schijnvoegen suggereren hier metselwerk. De vloer heeft wit-gele tegels, vrij recent aangebracht.

In het koor bevindt zich het hoofdaltaar. Aan weerszijden van het tabernakel zijn het Laatste Avondmaal en de Bruiloft van Kana afgebeeld. Op het onderstuk staat het Lam Gods in het midden, links daarvan Abel en Abraham, rechts Melchisedec en Aäron.

De vijf ramen van het koor tonen achtereenvolgens de evangelisten Johannes en Mattheüs de Drie-eenheid, Marcus en Lucas.

Op de zijwanden een schildering van de Wonderbare Broodvermenigvuldiging en het Offerlam. Verder in het koor nog twee 7-armige kandelaars en de godslamp.

Vrijwel al dit kerkmeubilair is afkomstig uit de ateliers van Cuijpers te Roermond en het is

geschonken door parochianen.

In het **noordertransept** staat het Marie-altaar, waarop afbeeldingen van de boodschap van de engel, de begroeting tussen Maria en Elizabeth, de geboorte van Christus, de opdracht in de tempel. Op de ramen het optreden van de 12- jarige Jezus in de tempel.

Hier staat ook de biechtstoel, op de aan de wand geplaatste communiebank de heilige Nicolaas en nogmaals Christus in de tempel.

Op de wand een schildering van de kruisiging en een uitbeelding van de boetvaardigheid.

In het **zuidtransept** staat het Jozefaltaar met daarop tafereel uit Bethlehem, het leven in Nazareth, de hof van Olijven en het begin van het openbare leven van Christus. De ramen beelden de heilige familie uit, op de wand een afbeelding van Willibrordus.

In het **schip** een uit de bouwtijd daterende eenvoudige preekstoel, waarop Mozes de stenen tafels toont. De kruiswegstaties zijn van iets latere datum, aangebracht in 1889. De ramen, gemaakt door Joep Nicolas, vertonen een groot aantal heiligen. Achterin de kerk beelden van de heiligen Antonius en Vincentius.

Op de doopvont in het miniatuur, doopkappelletje staat Johannes de Doper, aan de wand een Maria-ikoon.

Het **orgel** is een klein pneumatisch instrument, ca. 1904 gebouwd door Johannes Hilboesen te Amsterdam. Deze vrijwel onbekende orgelbouwer leerde het vak bij een orgelmaker Ypma en bouwde daarna zelfstandig een aantal kleine kerkorgels. Het front bestaat uit zeven vakken, in het middelste het Christussymbool; in de overige zes een serafijn. Hieronder de triomferende Christus. De dispositie luidt:

prestant	4'
gamba	8'
célèste	8'
holpijp	8'
roerfluit	8'

G. Yedema
1992

Literatuur:

-St. Josephkerk Heeg; 1876 - 22 november 1976